

KANNANOTTO

Kotka 26.9.2025

Resursseja investointien vauhdittamiseen, puhtaaseen energiaan ja kantaverkkoon sekä parempaan saavutettavuuteen

Itäisen Suomen maakunnat vaativat Itäisen Suomen ohjelman kaikkien kuuden toimintalinjan toteuttamisen jatkamista resursoiden ja aikatauluttaen ne. Investointien vauhdittamiseksi tarvitaan panostuksia infrastruktuuriin ja rohkeisiin kokeiluihin. Tähän liittyen maakunnat haluavat vauhdittaa kokeilujen etenemistä ja olla mukana erityistalousalueiden sisältöjen määrittelyssä. Kokeiluissa on valmistauduttava lisäämään erityistalousalueiden määrää.

Toistaiseksi itäisen Suomen ohjelman myötä on edetty kantaverkon suunnittelussa Huutokoski – Kontiolahti -välillä, mutta 400 kV:n linjan suunnittelua tulee edistää pitkällä itärajalla aina Lapista Etelä-Karjalaan. Raideliikenteen osalta itäisen Suomen ohjelma on tuonut vain vähän lisäpanostusta Savon radan kehittämiseen, mutta merkittävät ja välttämättömät kapasiteetin lisäystä ja välityskykyä parantavat investoinnit sekä Karjalan että Savon radalle vielä puuttuvat.

Itäisen Suomen maakunnat edellyttävät, että Karjalan ja Savon ratojen raideyhteyksiä parannetaan. Keskeisimmät yhteiset hankkeet sisältyvät Väyläviraston investointiohjelmaan 2025–2032:

Karjalan rata (etelästä pohjoiseen):

- Luumäki-Joutseno välityskyvyn parantaminen ja nopeudennosto 262 M€
- Imatra-Joensuu välityskyvyn parantaminen 64 M€

Savon rata (etelästä pohjoiseen):

- Kouvola-Kuopio matka-aikojen lyhentäminen 18 M€ (todellinen rahoitustarve 42 M€)
- Iisalmi-Kontiomäki välityskyvyn parantaminen 25 M€

Muut yhteiset tarpeet raideyhteyksien kehittämiseksi:

- Poikittaisyhteyksien kehittäminen
- Rataverkon sähköistys
- Vientiteollisuuden kuljetustarpeet
- Lentoradan ja Itäradan toteutus

Raideliikenteen palvelutason kehittäminen

Raideliikenteen toimintavarmuus on erittäin tärkeää paitsi itäisen Suomen myös koko maan kilpailukyvyille ja huoltovarmuudelle. Karjalan radalle (sisältäen Joensuu-Kontiomäki -yhteyden) ja Savon radalle kohdistuvat parantamis- ja kehittämistoimenpiteet tulee käynnistää aikailematta ja Juurikorpi-Mussalo - kaksoisraide Kouvola-Kotka -yhteysvälillä tulee sisällyttää valtion väyläverkon suunnitteluohjelmaan.

Itäisen Suomen kannalta on tärkeää varmistaa toimivat ja kansainväliseen liikenteeseen sopivat lentoyhteydet kaikista maakuntakeskuksista. Lisäksi toimivat juna- ja bussiyhteydet Helsinki-Vantaalle on turvattava. Perusväylänpidon rahoitustaso tulee nostaa aidosti korjausvelkaa alentavalle tasolle.

Itäisen Suomen maakunnat

Kymenlaakso tunnetaan kansainvälisesti merkittävänä logistiikkamaakuntana. Itäisen Suomen kilpailukyvyyn kannalta toimivat yhteydet Kymenlaaksoon ja sen TEN-T verkon avainkohteisiin ovat keskeisiä. HaminaKotkan sataman merkitys itäisen Suomen vientiteollisuudelle on kasvanut entisestään geopolittisen murroksen myötä. Kouvolaan RRT-terminaali on Suomen ainoa Euroopan laajuisen liikenteen ydinverkon rautatie- ja maantieteterminaali. Näiden kohteiden tieyhteyksien pullonkaulojen (Vt 6-Vt 15/Kouvola ja Mt355/Kotka) poistaminen tulee käynnistää. HaminaKotkan sataman häiriötön toimiminen ja satamayhteyksien kehittäminen on elintärkeää koko itäisen Suomen viennin kannalta.

Kehittämis- ja vaikuttamistyössä korostuu kokonaisturvallisuusnäkökohtien huomioiminen, resilienssin kasvattaminen sekä sujuvien liikenne- ja logistiikkayhteyksien nopea parantaminen. Vapaan liikkumisen turvaaminen Itämeren kautta globaaleille markkinoille on koko itäiselle Suomelle elintärkeää. Tähän liittyy myös tarve poistaa Suomen kilpailuasemaa heikentävät väylämaksut.

EU:n alue- ja rakennepolitiikkaan perustuva alueiden kehittämisen rahoitus uhkaa jatkossa merkittävästi pienentyä, vaikka tarve aluelähtöiselle kehittämispolitiikalle vain kasvaa. Onhan itäisen Suomen rooli merkittävä osana Suomen kokonaisturvallisuutta.

Itäisen Suomen maakunnat edellyttävät uusien, investointia vauhdittavien toimien suunnittelua ja pilotoitua yhdessä alueiden, valtion ja yritysten kesken, kuten erityistalousalueiden lisäämistä. Yhtenä pilottina maakunnat ovat esittäneet ja edelleen esittävät hanketta, joka antaisi Finnveralle mahdollisuuden tukea itäisen Suomen yrityksiä suorilla lainoilla ja korkeammalla riskillä.

Itäisessä Suomessa on vahva tahtotila yhteistyöhön ja Itäisen Suomen ohjelman toimeenpanoon. Monet investointien kotiuttamiseksi tarvittavat toimet eivät kuitenkaan ole alueiden käsissä. Valtiolta odotetaan siksi sitoutumista ja tekoja itäisen Suomen elinvoiman vahvistamiseksi.

ITÄISEN SUOMEN MAAKUNNAT

Jaakko Mikkola,
maakuntajohtaja, Kymenlaakso
Itäisen Suomen puheenjohtajamaakunta 2025

Satu Sikanen
maakuntajohtaja, Etelä-Karjala

Heini Utunen
maakuntajohtaja, Etelä-Savo

Riikka Pirkkalainen
maakuntajohtaja, Kainuu

Markus Hirvonen
maakuntajohtaja, Pohjois-Karjala

Tytti Määttä
maakuntajohtaja, Pohjois-Savo